

ALTINDA 30 YILIN REKORU KIRILDI

Altın fiyatlarındaki artış ve ekonomideki belirsizlik ortamı, güvenli liman olarak nitelendirilen altına olan talebi tarihi seviyelere çıkardı. Altına taleple birlikte Ağustos ayında gerçekleştirilen altın ithalatı 1989'dan bu yana en yüksek rakama ulaştı.

Küresel çapta altın fiyatlarındaki artışa dolar/TL kurundaki yükseliş de eklenince Türkiye'de altın talebi patlama yaptı. Yaşanan bu talep artışıyla birlikte altın ithalatı da 30 yılın en yüksek seviyesine çıktı.

Altın fiyatlarındaki artış ve ekonomideki belirsizlik ortamı güvenli liman olarak nitelendirilen altına olan talebi tarihi seviyelere çıkardı. Altına olan taleple birlikte Ağustos ayında gerçekleştirilen altın ithalatı 1989'dan bu yana en yüksek rakama ulaştı. Ticaret Bakanlığı'nın verilerine göre altın ithalatı aylık bazda yüzde 394'le yaklaşık dört kat arttı. Ağustos ayındaki toplam altın ithalatına ödenen tutar 4 milyar doları aştı.

Temmuz ayı sonu ve Ağustos ayının başında yerli yatırımcılar TL cinsi getirilerin düşük kalması nedeniyle döviz, altın ve bunları barındıran yatırım fonlarına yönelmişti. Son açıklanan istatistiklerde yerli yatırımcılar 700 milyon dolar değerinde altın alımı yapmıştı. Yerli yatırımcılar üç hafta içinde 15.5 milyar dolar tutarında döviz ve altın cinsi mevduat artışına gitmiş bu talebin önemli bölümü de aslında altında yaşanmıştı.

Bakanlık verilerine göre Ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 5.74 oranında azalan ihracat, 12 milyar 463 milyon dolar olarak gerçekleşti. Aynı ayda ithalat ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 20.6 artışla 18 milyar 776 milyon dolar oldu. Ağustos ayında dış ticaret hacmi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 8.52 artarak 31 milyar 239 milyon dolar olurken, ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 66.4 olarak gerçekleşti.

Ağustos ayında altın hariç ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4.92 oranında azaldı, altın hariç ithalat ise yüzde 0.30 oranında azaldı. Altın ticareti hariç tutulduğunda 2020 yılı Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre ihracat yüzde 4.92 azalarak 12 milyar 182 milyon dolar, ithalat yüzde 0.30 azalarak 14 milyar 694 milyon dolar, dış ticaret hacmi yüzde 2.45 azalarak 26 milyar 877 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Darphane'de fazla mesai

Özellikle altın alım satımındaki vergi bankalardan vatandaşları serbest piyasa-

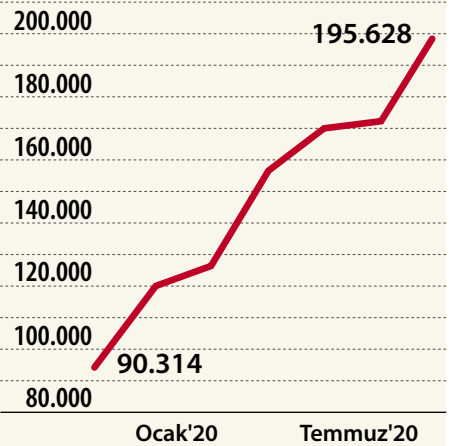

ya yöneltti ve yoğun talep nedeni ile geçen haftalarda günlük ortalama 2 tonluk ziynet altın talebi oluştu. Bu nedenle Darphane üretim kapasitesinin de çok üzerine çıkarak, haftasonu bile üretim yaptı. Altına artan talebin dış ticaret rakamlarına yansımaları ise külçe altın ihracatında artış olarak hissedildi. 2019'un ilk 7 ayında 1 milyar 82 milyon dolar olan altın takı ihracatı 504 milyon dolara gerilerken, külçe altın ihracatı ise 1 milyar dolar sınırına dayandı.

Devlet hakkı oranları değişti

Bu arada altın ve gümüş için belirlenen devlet hakkı oranlarının yüzde 25 artırımlı uygulanmasına yönelik

Kıymetli Maden Depo Hesabı Büyüklüğü (milyon TL)

En çok külçe altın kazandırdı

Diğer yandan Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan finansal yatırım araçlarının reel getiri oranları verisine göre, ağustosta yatırımcısına kazandıran yatırım aracı külçe altın oldu.

Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde; yatırım araçlarından euro yüzde 7,40 ve dolar yüzde 3,69 kazandırırken; mevduat faizi (brüt) yüzde 1,60, Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) yüzde 5,36 ve BIST 100 endeksi yüzde 8,86 kaybettirdi. TÜFE ile indirgenildiğinde euro yüzde 8,98 ve dolar yüzde 5,23 kazandırırken; mevduat faizi (brüt) yüzde 0,15, Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) yüzde 3,97 ve BIST 100 endeksi yüzde 7,52 kaybettirdi.

Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde; yatırım araçlarından euro yüzde 7,40 ve dolar yüzde 3,69 oranlarında kazandırırken; mevduat faizi (brüt) yüzde 1,60, Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) yüzde 5,36 ve BIST 100 endeksi yüzde 8,86 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi. TÜFE ile indirgenildiğinde euro yüzde 8,98 ve dolar yüzde 5,23 kazandırırken; mevduat faizi (brüt) yüzde 0,15, Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) yüzde 3,97 ve BIST 100 endeksi yüzde 7,52 kaybettirdi.

Altı aylık değerlendirmeye göre külçe altın; Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde yüzde 37,60, TÜFE ile indirgenildiğinde ise yüzde 40,89 oranında yatırımcısına en yüksek kazancı sağlayan yatırım aracı oldu. Aynı dönemde BIST 100 endeksi, Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde yüzde 14,09, TÜFE ile indirgenildiğinde ise yüzde 12,04 en çok kaybettiren yatırım aracı oldu.

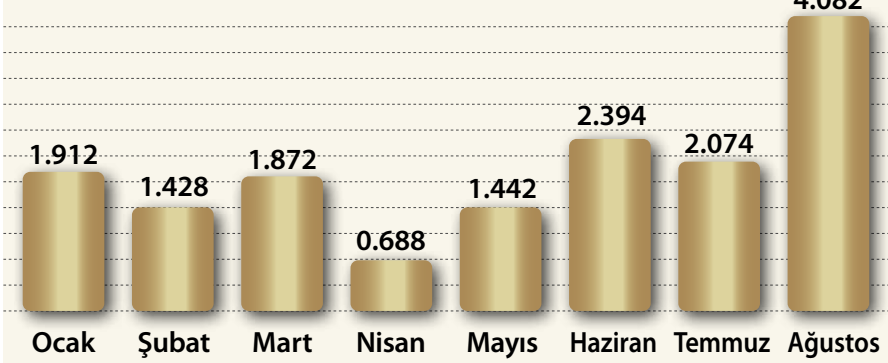
Finansal yatırım araçları yıllık olarak değerlendirildiğinde külçe altın; Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde yüzde 53,21, TÜFE ile indirgenildiğinde ise yüzde 52,89 yatırımcısına en yüksek reel getiriye sağlayan yatırım aracı oldu.

Yıllık değerlendirmede, Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde; yatırım araçlarından euro yüzde 23,02, dolar yüzde 15,58, DİBS yüzde 5,85, mevduat faizi (brüt) yüzde 5,11 ve BIST 100 endeksi yüzde 0,69 oranlarında yatırımcısına kazandırmıştır. TÜFE ile indirgenildiğinde euro yüzde 22,75, dolar yüzde 15,34, DİBS yüzde 5,62, mevduat faizi (brüt) yüzde 4,89 ve BIST 100 endeksi yüzde 0,47 kazandırdı.

Cumhurbaşkanı Kararı, Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre Maden Kanunu kapsamında 4'üncü grup madenler-

den olan altın ve gümüş için belirlenen devlet hakkı oranları yüzde 25 artırımlı uygulanacak.

Altın İthalat Miktarı (milyon\$)

Metal piyasalarındaki çıkış 2021'de de sürecek

Öte yandan bu yılın ilk yarısında etkili olan virüs tedbirleri endüstriyel metal talebini baskıladı. İlk olarak Çin'deki karantina tedbirlerinin darbe vurduğu fiyatlar tecrit önlemlerinin diğer gelişmekte olan ülkelere yayılmasıyla yılın dibini gördü.

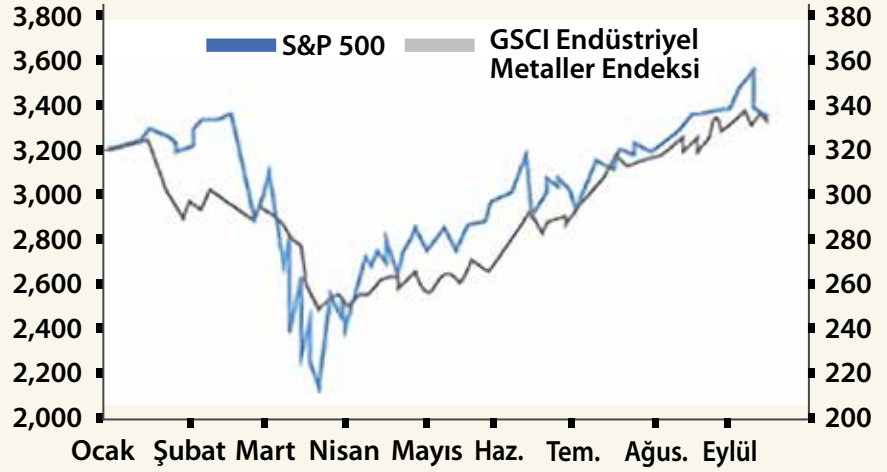
Sonrasında fiyatlarda çabuk bir toparlanma yaşandı. Londra Metal borsası (LME) endeksi yılbaşından bu yana yüzde 6'dan fazla yükseldi. Analistler metal piyasalarındaki çıkışın süreceği kanaatinde. Capital Economic, UBS, Commerzbank ve Standard and Chartered gibi finans kuruluşları bakır, alüminyum, çinko, kurşun, nikel ve kalay fiyatlarının 2021'de yükselmeye devam edeceğini tahmin ediyor.

Capital Economics analistleri, metal piyasaları için pozitif beklentilerini koruduklarını dile getirdikleri son raporlarında, fiyatların 2021 sonuna kadar güçlenmeye devam edeceğini öngördüler. Analistler iki faktöre dikkat çekiyorlar. İlki, Çin'de ekonomik faaliyetlerin yılsonuna kadar pandemi öncesine döneceği beklentisi. Ülkede kredi büyümesine dikkat çeken analistler, bunun endüstriyel metal piyasalarına olumlu yansıtacağı görüşünde.

Fiyatlar neden yükseliyor?

İkincisi, riskli varlıklar için artan talep. Ekonomideki canlanmanın yanında ultra-gevşek para politikaları ve düşük tahvil faizleri metal fiyatlarını yükseltiyor. ABD Merkez Bankası'nın (Fed) enflasyonu yüz-

Hem Metaller Hem de Borsalar Yükseldi (2020)

Kaynak: Refinitiv

de 2'nin üzerine çıkarmayı hedeflemesi tahvil getirilerini ve doları zayıflatarak metal piyasaları için pozitif beklentileri destekliyor. Capital Economics, Mayıs ortasından bu yana düşüş eğilimindeki dolarda gerilemenin süreceği tahmininde bulunuyor. Tüm bunlara dayanarak metal fiyatlarının yılın geri kalanında ve önümüzdeki yıl yükseleceğini savunan Capital Economics'in yeni güncellediği tahminleri ise şöyle: "Bakır bu yılın sonunda 6.800, 2021 sonunda 7.000 doları test edebilir. Alüminyumda yılsonu beklentisi 1.800, 2021 sonu beklentisi ise 1.850 dolar. Çinko'nun bu yılı 2.550 dolar, gelecek

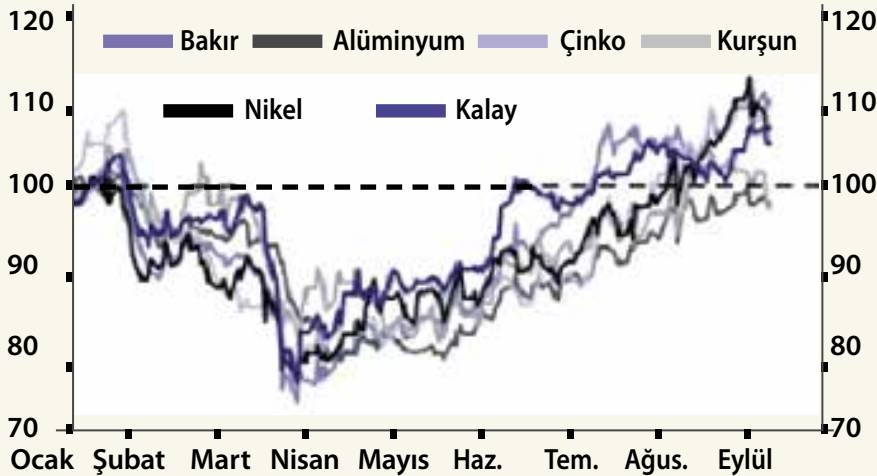
yılı 2.600 dolardan bitirmesi bekleniyor. Kurşunun 2020'yi 1.950 ve 2021'i 2.000 dolardan tamamlaması bekleniyor. Nikel için beklenti 15.500 ve 16.000 dolarken, kalay için beklenti bu yılsonu için 18.500, önümüzdeki yıl için 19.000 dolar."

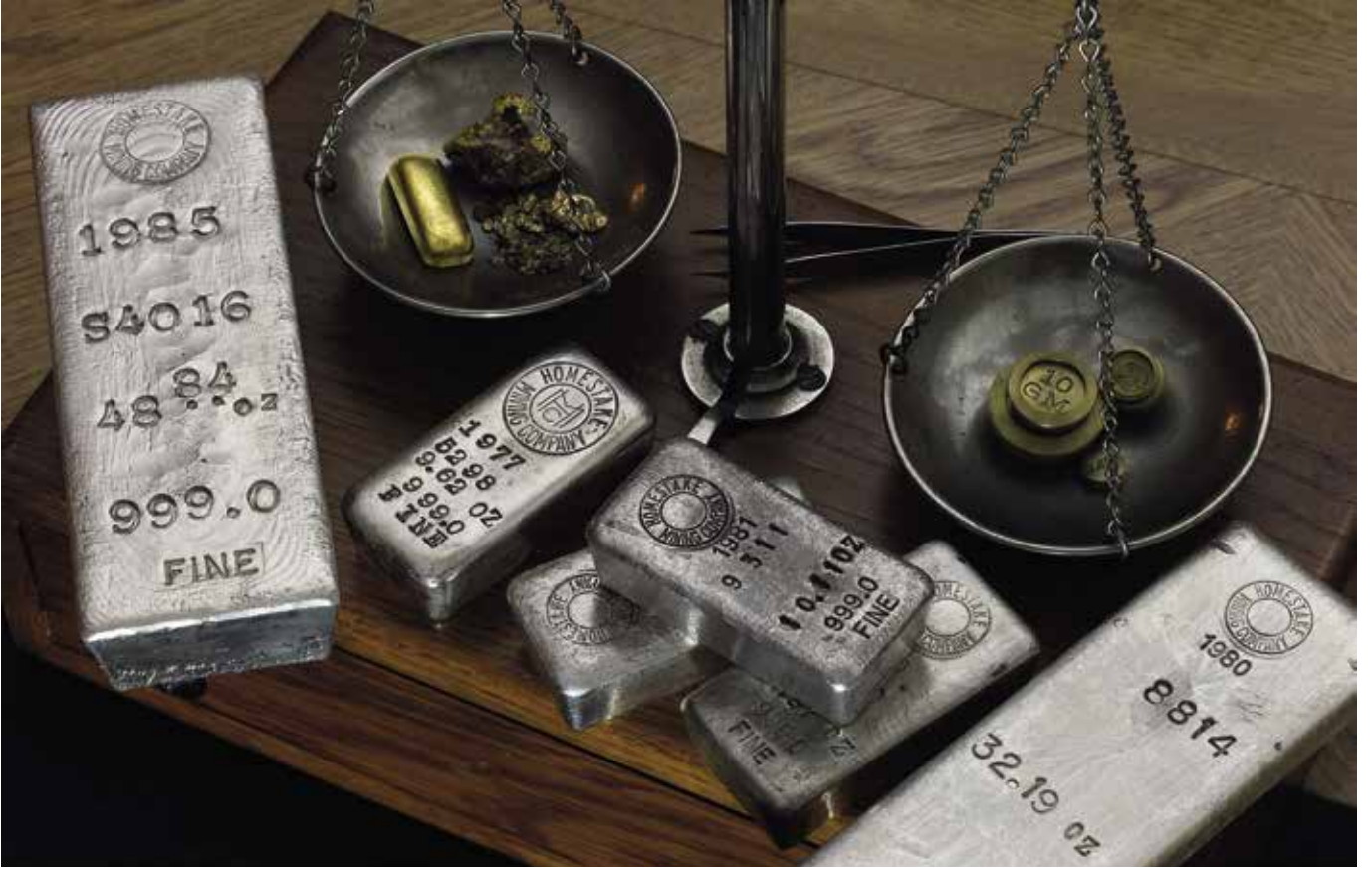
Nikel ve kalayda sert yükseliş beklentisi hakim

Alman Commerzbank da gelecek yıla ilişkin beklentilerini güncelledi. Buna göre banka alüminyum fiyatlarının bu yıl ortalama 1.675 dolar olmasını, gelecek yıl fiyatların 1.750 dolara yükselmesini bekliyor. Bakırda fiyatlardaki yükselişin süreceğini öngören Commerzbank bu yıl 6.000 dolar olarak tahmin ettiği ortalama bakır fiyatının, 2021'de 6.450 dolar olacağı tahmininde bulundu. Bankanın çinkoda bu yıl için beklentisi 2.225, 2021 için ise 2.375 dolar. Nikel fiyatında ise bankanın tahmini bu yıl için 13.600 dolar, gelecek yıl için 17.100 dolar. Commerzbank kurşun için 2020 ve 2021 beklentisini sırasıyla 1.825 ve 1.875 dolar, kalay için 16.800 ve 18.400 olarak açıkladı.

İsviçre merkezli finans kuruluşu UBS ise gelecek yıl endüstriyel metallerin fiyatlarının yükselmeye devam edeceğini öngörüyor. UBS, kurşun fiyatlarının 2021 yılının ilk çeyreğinde 2.150 dolar olmasını bekliyor. Çinko fiyatları için Aralık 2020 tahminini 2400 dolardan 2.600 dolara getiren UBS, Mart 2021'de fiyatların 2.700 dolara yükseleceği tahmininde bulundu. Daha

LME'de Fiyatların Seyri (1 Ocak2020=100)

önceki beklenti 2.400 dolar/ton seviyesindeydi. Alüminyum fiyatlarında da revizyona giden UBS, Aralık 2020 fiyat tahminini 1.850 dolardan 1.900 dolara çıkardı. Mart 2021 için beklentisini 1.875 dolardan 1.925 dolara getirdi. UBS, en ciddi revizyonlardan birini de bakır fiyatı için yaptı. Bu yıl küresel bakır talebinin yüzde 4.3 daralacağını ancak gelecek yıl yüzde 4 artış göstereceğini öngören kuruluş, Mart 2021 için bakır fiyat tahminini ton başına 6.800 dolardan 7.100 dolara yükseltti.

Bakırda durum ne?

Citigroup da bakırın hızlı yükselmesini bekleyenlerden. Amerikan bankacılık grubu, bakırın 'boğa eğiliminde' olduğuna dikkat çekti. 2020 yılında büyük oranda dengeli bir bakır piyasası beklediğini bildiren Citi, 2021'de ise 300 bin tonluk açığın gelecek 6 ila 12 aylık dönemde fiyatların ton başına 8,000 dolar seviyesine çıkmasının şartı olmayacağını düşünüyor.

Citi, bu senaryonun gerçekleşme oranını yüzde 30 olarak görüyor. Standard

and Chartered bakırda bu yıl 6.066 dolar olmasını beklediği ortalama fiyatın, gelecek yıl 6.428 dolar olacağı tahmininde bulundu.

Londra'da bakır fiyatları, Çin'de sanayi üretiminin fiyatları desteklemesi ile birlikte zemin kazanarak iki yılın en yüksek seviye-

sini geçti. Londra Metal Borsası'nda (LME) 3 ay vadeli bakır kontratı, 6.877,50 dolar/ton ile Haziran 2018'den beri en yüksek seviyesine çıktı. Şanghay Vadeli İşlemler Borsası'nda bakır kontratı, % 0,8 artarak 52.420 yuan/tona (7.757 dolar) çıktı.

Bakır Fiyatları Taleple Yükseliyor (LME, 3 ay vadeli, \$/ton)

